

Громадська організація
«Причорноморський центр
досліджень проблем суспільства»

ЗБІРНИК ТЕЗ НАУКОВИХ РОБІТ

учасників міжнародної
науково-практичної конференції

**«РОЗВИТОК СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА В УМОВАХ
ГЛОБАЛЬНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ»**

8–9 травня 2020 р.

м. Одеса

УДК 316.32(063)

Р64

Р64 Розвиток сучасного суспільства в умовах глобальної нестабільності : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, Україна, 8–9 травня 2020 року). – Одеса : ГО «Причорноморський центр досліджень проблем суспільства», 2020. – 140 с.

Організатори конференції не завжди поділяють думки учасників. У збірнику максимально точно відображається орфографія та пунктуація, запропонована учасниками.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

УДК 316.32(063)

© Автори тез, 2020

ЗМІСТ

НАПРЯМ 1. ІСТОРИЧНІ НАУКИ

Гладун Л. І.

РОБОТИ ШАЇ БРОНШТЕЙНА В КОЛЕКЦІЇ МУЗЕЮ КЛАСИКА
ЄВРЕЙСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ШОЛОМ-АЛЕЙХЕМА
НАЦІОНАЛЬНОГО ІСТОРИКО-ЕТНОГРАФІЧНОГО
ЗАПОВІДНИКА «ПЕРЕЯСЛАВ» 7

Гуз Ю. І.

ОБРАЗ ЦЕРКВИ І СВЯЩЕННОСЛУЖИТЕЛЯ
В УКРАЇНСЬКОМУ РАДЯНСЬКОМУ
КІНЕМАТОГРАФІ 1920-ИХ РОКІВ 10

Дробіна Л. М.

СТАНОВЛЕННЯ РАДЯНСЬКОЇ СИСТЕМИ ПЕНСІЙНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В ЗАХІДНИХ ОБЛАСТЯХ УКРАЇНИ..... 14

Дядькович А. О.

ПРОДОВОЛЬЧЕ ТА РЕЧОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
УКРАЇНСЬКИХ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗА ДОБИ
ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ..... 19

Зуденкова К. С.

ОРГАНІЗАЦІЯ ЖІНОЧОЇ ОСВІТИ У ХІХ СТ.
В МІСТІ КИЄВІ ДЛЯ НЕЗАМОЖНИХ
(НА МАТЕРІАЛАХ КИЇВСЬКОГО УЧИЛИЩА
ДЛЯ БІДНИХ ДІВЧАТ ГРАФІНИ Є. ЛЕВАШОВОЇ) 23

Коваль О. С.

ОГЛЯД ДЖЕРЕЛЬНОЇ БАЗИ ДОСЛІДЖЕННЯ
ПРАВОСЛАВНОГО ХРАМОВОГО БУДІВНИЦТВА
В ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКОМУ РЕГІОНІ: 1734–1881 РР. 28

Кузьміна-Денисюк І. В.

ІВАН МАКСИМОВИЧ ШТЕЙНГЕЛЬ: СПРОБА
РЕКОНСТРУКЦІЇ БІОГРАФІЇ 32

Марченко С. Д.

ВИКЛИКИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ
УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ 37

Okorokova V. V., Mudryi V. M.

DRINKING CULTURE IN KIEVAN RUS AND THE PROBLEM
OF ITS EXPRESSION IN «RUS’KA PRAVDA»..... 40

Федотова О. О. СВЯТКОВО-ОБРЯДОВА КУЛЬТУРА УКРАЇНЦІВ ЯК ОБ'ЄКТ ІСТОРИОГРАФІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В УРСР.....	42
Циватый В. Г. ИНСТИТУЦИОНАЛЬНАЯ ИСТОРИЯ ПЕРВОЙ МИРОВОЙ ВОЙНЫ (1914-1918 ГГ.): ИСТОРИЧЕСКИЕ ОТЗВУКИ ГЛОБАЛЬНОЙ НЕСТАБИЛЬНОСТИ СОВРЕМЕННОСТИ (ВНЕШНЕПОЛИТИЧЕСКИЙ, ДИПЛОМАТИЧЕСКИЙ И ТЕМПОРАЛЬНЫЙ ДИСКУРСЫ).....	45
Чернікова Н. С. ОРЕНДА ЯК ФОРМА ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ ТАВРІЙСЬКИХ ПОМІЩИКІВ ПОРЕФОРМЕНОГО ПЕРІОДУ	50
Sharon J. A. CONCENTRATION CAMPS AND GERMAN VIOLENCE AGAINST THE JEWS DURING WWII.....	54
Яковлєв І. В. ПРО СЬОМУ ВСЕУКРАЇНСЬКУ НАУКОВУ КОНФЕРЕНЦІЮ «НАРОДНИЙ РУХ УКРАЇНИ: МІСЦЕ В ІСТОРІЇ ТА ПОЛІТИЦЬ»	57
НАПРЯМ 2. ФІЛОСОФСЬКІ НАУКИ	
Ісакова О. І. СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ ЯК ПРОБЛЕМА СОЦІАЛЬНОЇ СИНЕРГЕТИКИ	61
Малімон В. І. САМОТНІСТЬ ЯК СТАН ДУШІ	63
Множинська Р. В. РЕНЕСАНСНИЙ ГУМАНІЗМ В УКРАЇНІ (XVI – XVII СТ.).....	67
Москалюк В. М. ПОЕЗІЯ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА: ЕСТЕТИКА УКРАЇНСЬКОГО СЛОВА	70
Тараненко Г. Г., Івова Н. В. НЕТРАДИЦІЙНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	74

Чупрінова Н. Ю.
ВИЩА ОСВІТА УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ:
СТАН, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ 78

Яровицька Н. А., Рябушина І. В., Андрієнко М. О.
ПОШУКИ ЧИСТОЇ ФОРМИ К. МАЛЕВИЧА 81

НАПРЯМ 3. СОЦІОЛОГІЧНІ НАУКИ

Кальба Я. Є.
ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ МАСОВОГО ВПЛИВУ:
ВІД ДИХОТОМІЇ ДО ТИПОЛОГІЇ 83

Мархай Н. С.
ФІЛОСОФІЯ СОЦІОТЕХНІЧНОГО
ТА СОЦІАЛЬНОГО ПРОЄКТУВАННЯ..... 87

Сидоренко Б. Ю.
ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОЇ ПІДГОТОВКИ
СПЕЦІАЛІСТІВ У ГАЛУЗІ СУСПІЛЬНИХ НАУК
НА ОСНОВІ СВІТОВОГО ДОСВІДУ 91

НАПРЯМ 4. ПОЛІТИЧНІ НАУКИ

Ауліна О. В.
НЕТРАДИЦІЙНІ ФОРМИ
ІДЕОЛОГІЧНОГО ПРОТИСТОЯННЯ
В СУЧАСНИХ ПОЛІТИЧНИХ КОНФЛІКТАХ 95

Бадер А. В.
ДЕРЖАВНИЙ ПЕРЕВОРОТ У ФУНКЦІОНУВАННІ
СУЧАСНИХ ПОЛІТИЧНИХ СИСТЕМ..... 99

Дорош Л. О., Кухта М. І.
МІЖНАРОДНІ ЛІДЕРИ: ОСОБЛИВОСТІ
ТРАКТУВАННЯ ТА КЛАСИФІКАЦІЇ 103

Заблоцький В. В.
ДОСЛІДЖЕННЯ ДЖЕРЕЛЬНИХ ОСНОВ
ЕТНОДЕРЖАВОЗНАВЧИХ ІДЕЙ НА ТЕРЕНАХ УКРАЇНИ..... 107

Коса В. О., Вагіна О. М.
ПОЛІТИЧНА ОСВІТА В УКРАЇНІ:
АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ 110

Кравчук О. Ю. ПОЛІТИЧНА КУЛЬТУРА ЯК КЛЮЧОВИЙ ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ	114
Міхейченко М. А. СПРОБИ ГРОМАДСЬКОГО ЗАЛУЧЕННЯ В КНР В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ «М'ЯКОЇ СИЛИ»	117
Ostapiak V. I. COMPREHENSIVE STRATEGIC PARTNERSHIP AND PUBLIC ADMINISTRATION	120
Стародуб Т. Р. ЗМІНА МІСЦЯ УКРАЇНИ У ЗВІТІ FREEDOM HOUSE «СВОБОДА У СВІТІ» У 1991-2020 РР.: КЛЮЧОВІ ФАКТОРИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ.....	122
Хомутова В. Г., Вагіна О. М. Е-ДЕМОКРАТИЗАЦІЯ ЯК МЕТОД ЗАЛУЧЕННЯ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ ДО ПОЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ	126
Шабанов М. О. КОНФЛІКТОГЕННІ ОСОБЛИВОСТІ ПОЛІТИЧНИХ РЕЖИМІВ	130
Явір В. А. ПРАВОВА ПОЛІТОЛОГІЯ У СТРУКТУРІ ПОЛІТОЛОГІЧНОГО І ПРАВОВОГО ЗНАННЯ	135

тичного осмислення мовної спадщини Т.Г. Шевченка українською і європейською філософією триває і сьогодні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Франко І. Я. Із секретів поетичної творчості. / Іван Якович Франко. – К.: Радянський письменник, 1969. – 191 с.
2. Шевченко Т. Г. Гайдамаки / Тарас Григорович Шевченко // Кобзар. – Сімферополь: Крим, 1969. – С. 54–60.
3. Шевченко Т. Думи мої / Тарас Григорович Шевченко // Кобзар. – Сімферополь: Крим, 1969. – С. 37–38.
4. Шевченко Т. Псалми Давидові. 53 / Тарас Григорович Шевченко // Кобзар. – Сімферополь: Крим, 1969. – С. 275–282.
5. Шевченко Т. Розрита могила / Тарас Григорович Шевченко // Кобзар. – Сімферополь: Крим, 1969. – С. 175–176 с.
6. Шевченко Т. Сон / Тарас Григорович Шевченко // Кобзар. – Сімферополь: Крим, 1969. – С. 317–321.
7. Шевченко Т.Г. Заповіт / Тарас Григорович Шевченко // Кобзар. – Сімферополь; Крим, 1969. – С. 286. 622 с.
8. Шевченко Т.Г. Зійшлись, побрались, поєднались / Тарас Григорович Шевченко // Кобзар. – Сімферополь: Крим, 1969. – С. 579.

Тараненко Г. Г.

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри суспільно-гуманітарних наук

Івова Н. В.

студентка I курсу магістратури
факультету агротехнологій та екології
*Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного
м. Мелітополь, Запорізька область, Україна*

НЕТРАДИЦІЙНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

В Україні відбувається становлення нової системи вищої освіти, що спрямована на здійснення істотних змін в педагогічних технологіях, які повинні відповідати вимогам сьогодення. Сучасний освітній простір не позбавлений суперечностей, зокрема, між існуючими потребами суспільства у висококваліфікованих фахівцях і недостатньою ефектив-

ністю педагогічних технологій; між потребами практики і недостатньою методичною і технологічною підготовкою педагога до викладання; між інформацією, яка оновлюється, і традиційною формою її викладання. У зв'язку із цим актуалізується потреба в розробці технологій нетрадиційних форм навчання, що мають на меті підвищення якості професійної підготовки здобувачів вищої освіти і рівня професіоналізму викладача закладу вищої освіти.

У зв'язку з цим **метою** дослідження визначено аналіз нетрадиційних методів викладання у закладі вищої освіти, які підвищують ефективність викладацької діяльності у закладі вищої освіти та формують логічну культуру здобувача вищої освіти.

Використання нетрадиційних форм проведення занять сприяють зацікавленості у вивченні предмету, розвивають творчу самостійність здобувачів вищої освіти, привчають до роботи з різними джерелами, що є важливою умовою розвитку логічного мислення.

На цю тему є достатньо як вітчизняної, так і зарубіжної літератури. Науковці та педагоги шукають вирішення головної задачі – створення умов для розвитку особистості здобувачів і якості підготовки висококваліфікованого фахівця. Найвідомішими стали роботи В. Беспалько, С. Батишева, Г. Щедровицького, А. Смятських. Проблеми ефективності процесу навчання досліджували Ю.Бабанський та Г. Александров. Н. Тализіна, В. Ченцов, І. Якиманська вивчали тему моделювання і проектування педагогічних технологій. Окрему увагу вивченню мотиваційної діяльності тих, хто навчається приділили Л. Виготський, Б. Ананьєв, М. Леонт'єв, С. Рубінштейн, К. Платонов та ін.

Вчені майже однакові у тому, що використання у навчальному процесі нетрадиційних форм проведення занять є важливою умовою його ефективності. Зважаючи на те, що сьогодні велика увага приділяється людині як особистості – її свідомості, духовності, культурі, моральності, а також інтелектуальному потенціалу, не виникає сумніву, що підготовка висококваліфікованих фахівців, які володіють знаннями, уміннями критично мислити, швидко та самостійно віднаходити інформацію, творчо вирішувати життєві і професійні питання, є вкрай необхідною.

У зв'язку із цим актуалізується проблема імплементації нових нестандартних прийомів у систему навчання закладу вищої освіти. Варто зауважити, що у цьому процесі досить важливим є наявність якісного предметного матеріалу, адже важко сформулювати математичне мислення без математичних знань, лінгвістичне мислення без роботи з мовним матеріалом, без формування специфічних дій, що характерні для даної галузі знань, не можуть бути сформовані та використані і логічні прийоми. Кожна галузь знань потребує засвоєння певних прийомів для розвитку специфічного мислення, що уможливорює ефективну роботу у цій сфері. Саме ці прийоми відображають специфічні особливості даної

наукової галузі, є менш універсальними та не можуть бути використані у повній мірі в інших галузях.

Важливо зазначити, що ступінь досягнення поставленої мети окремими здобувачами вищої освіти істотно залежить від того, наскільки процес засвоєння був побудований з урахуванням індивідуальних особливостей. Здобувачі не цікавляться тим, що їм відомо, а для того, щоб пізнати нове, потрібна мотивація. Важливо зацікавити здобувачів вищої освіти не лише конкретним предметом, а процесом отримання знань взагалі, коли навчання є задоволенням, а не карою [3]. Саме тому у навчальному процесі важливо створювати такі умови, за яких здобувач зможе сам для себе створювати знання. Загальновідомо, що людина, яка навчається, не може у повному обсязі запам'ятати інтерпретовану викладачами інформацію. Зважаючи на це, головною метою навчального процесу має стати не оволодіння конкретними знаннями, а формування умінь і навичок здобувати нове знання, відкривати його для себе самостійно.

Зазначене є досить проблематичним, адже механізми мислення є складнішими, ніж здається. Здатність створювати знання є природною та невід'ємною властивістю мислення людини, а тому важливо враховувати це в навчальному процесі закладу вищої освіти. Викладач має організувати навчальну діяльність таким чином, щоб здобувача вищої освіти мав можливість зробити для себе відкриття, в результаті якого буде синтезуватися знання, встановлюватимуться взаємозв'язки між різноманітними явищами, генеруватимуться ідеї та висновки, формуватимуться нові визначення, тобто розвиватися логічна культура мислення.

До нетрадиційних методів, які можуть вирішити вказані завдання, можна віднести наступні.

– Гейміфікація, яка, на думку П.Щербань [6], є ефективним інструментом підвищення зацікавленості здобувачами вищої освіти предметом, адже проведення занять з ігровими елементами закріплюють та поглиблюють знання, а те, що в звичайній ситуації може здатися важким і нецікавим, у грі стає легким та захоплюючим. Цей метод уможливує подання в нестандартній формі навчального матеріалу, який у традиційній формі засвоюється дуже слабко.

– Лекція-візуалізація, метою якої є надання інформації у візуальній формі через технічні засоби навчання, за допомогою якої формується високий рівень активності, навчально-пізнавальної діяльності, розвиваються індивідуальні особливості здобувачів [2]. Особливої актуальності означає форма набуває у дистанційній формі навчання.

– Ігровий колоквиум, основна мета якого – усвідомити і закріпити пройдений матеріал. Вказану форму можна організувати як індивідуально, так і у вигляді групової роботи, застосовувати не лише для закріплення отриманих знань, а й для повторення пройденої теми, здійснення перевірки знань [5].

– Метод змагання, в основі якого – принцип змагальності, що залучає всіх здобувачів до процесу роботи [1]. Вказаний метод, маючи безліч форм і різновидів, набуває особливої популярності за рахунок простоти використання, ефективності та результативності.

Розглянуті методи не вичерпують усього розмаїття, проте є важливими у процесі підвищення якості освітнього процесу сучасного закладу вищої освіти, адже «коли інформація стає основною цінністю, вкрай важливо вміти правильно працювати з нею, аналізувати і оцінювати її, робити обґрунтовані висновки і приймати самостійні рішення, що, у свою чергу, вимагає від особистості відповідної культури мислення» [4, с. 212]. На нашу думку, саме використання нетрадиційних методів викладання уможливує реалізацію «формування логічної культури як засадничого складника логічної компетентності майбутнього фахівця та розвиток у нього навички комунікації, роботи з інформацією та організації мислення» [4, с. 214].

Висновки. Отже, нетрадиційні методи викладання базуються на активізації пізнавальної активності здобувачів вищої освіти та спонукають до розвитку їх творчої самостійності, розвиваючи логічну культуру мислення. Звернення до подібних форм організації навчального процесу має бути професійним і виваженим, адже ситуація, коли нетрадиційне почне сприйматися як традиційне, може привести до послаблення зацікавленості до навчальної діяльності у здобувачів вищої освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ігнатенко Н. В. Кооперативно-групове навчання в контексті підвищення ефективності практичних занять з історії у вищому навчальному закладі. *Шляхи модернізації вищої освіти в контексті євроінтеграції*. 2008. С. 192-194.
2. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования / под ред. Е.С. Полат. М., 2000. 224 с.
3. Потокій М. В., Дем'янів Г. С. Використання «нестандартних» норм і методів навчання для формування картографічних знань та умінь у студентів-географів. *Зміст, форми і методи самостійної роботи студентів*. 1990. С. 244-246.
4. Тараненко Г.Г. Логіко-формуючий потенціал соціального середовища у формуванні логічної культури здобувачів вищої освіти. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2019. № 62. Т. 2. С. 212-215.
5. Хом'юк І.В. Ігровий колоквіум в контексті педагогічної спадщини М.В. Остроградського. *Вісник ВПІ*. Вінниця, 2001. Вип.4. С. 104–106.
6. Щербань П.М. Навчально-педагогічні ігри у вищих навчальних закладах: Навчальний посібник. К. : Видавництво «Вища школа», 2004. 208 с.